

Pravnik

2010

Prilozi

Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot

Rijetko kad se studentima Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pruža takva prilika za upoznavanje rada u praksi, razvijanje pravnog razmišljanja, širenje znanja na području međunarodnog trgovačkog prava, izučavanje procesnih pravila arbitražnog postupka i razvijanje govorničkih sposobnosti kao na međunarodnom natjecanju iz međunarodne trgovačke arbitraže- *Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot*. Willem C. Vis Moot prvi je put održan 1993. godine. Utemeljitelj ovog natjecanja je Institute of International Commercial Law, Pace University iz New Yorka. Natjecanje je dobilo ime po Willem C. Visu, svjetski poznatom stručnjaku za trgovačko pravo, profesoru trgovačkog prava na spomenutom fakultetu i glavnom tajniku UNCITRAL-a od 1974. do 1980. godine.

Natjecanje na kojem je prve godine održavanja sudjelovalo 11 pravnih fakulteta iz 9 država tijekom godina je povećavalo broj sudionika tako da je prošle akademske godine 2009./2010. sudjelovao 251 fakultet iz 62 države. Od akademske godine 1996./1997. među sudionicima službeno se nalazi i tim našeg Fakulteta.

Willem C. Vis godišnje je natjecanje studenata koje se sastoji od simulacije arbitražnog postupka koji se vodi u povodu spora među izmišljenim strankama u vezi sklopljenog ugovora o prodaji robe. Slučaj koji je predmet simuliranog arbitražnog postupka na ovom natjecanju, tzv. problem, objavljuje se prvog petka u listopadu, dok se finalno natjecanje održava za vrijeme uskrasnih praznika na Pravnom fakultetu u Beču, tako da rad studenata na slučaju traje punih šest mjeseci. Slučaj uvijek ima međunarodno obilježje koje se sastoji u činjenici da su stranke osobe iz različitih država koje su potpisnice Konvencije UN-a o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe iz 1980. Što se tiče procesnih pravila, primjenjuje se UNCITRAL-ov Model zakon o međunarodnoj trgovačkoj arbitraži i Newyorška konvencija o priznanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka. Rad studenata na ovom natjecanju može se podijeliti u tri faze i sve se tri odvijaju na engleskom jeziku. Prve dvije sastoje se u pisanju podnesaka- svaki tim piše podnesak za tužitelja pa potom podnesak za tuženika. Za veliku većinu studenata našeg Fakulteta ovo je prvi put da se susreću s takvim zadatkom te vam se ovo na prvi pogled možda može učiniti jednostavnim, ali vjerujte mi, u potpunosti ste u krivu. Umijeće argumentiranja koje se stječe na ovom natjecanju zahtijeva puno rada, puno istraživanja, puno razmišljanja i rasprava unutar tima da biste postigli traženi rezultat- na što jednostavniji i razumljiviji način objasnili složene činjenice slučaja, pravne institute koji se primjenjuju i zaključke do kojih ste došli. Problem koji je prve dvije godine održavanja Willem C. Vis Moot-a bio objavljivan u obliku priče sada se objavljuje u obliku tužbe i odgovora na tužbu, popraćen dokaznim materijalima za svaku stranku. Takav način objavljivanja problema omogućuje studentima još bolje uživljavanje u uloge zastupnika stranaka, čime stječu još dragocjenije iskustvo koje može itekako pomoći u

daljnjem zaposlenju. Zsigurno je svaki dosadašnji tim s nestrpljenjem očekivao prvi petak u listopadu i objavljivanje problema za tu godinu, a zatim bi se iste minute bacali na čitanje slučaja, proučavanje činjenica i razmišljanje o postavljenim pravnim pitanjima. U pravilu, svake godine problem sadrži dva procesna i dva materijalna pitanja, ali omjer kao i sama složenost svakog pojedinog pitanja može se razlikovati. Studentima je na raspolaganju bogat bibliotečni fond sa relevantnom literaturom, ali i pristup bazama podataka sa fakultetskih kompjutera te prije svega pomoć njihovih voditelja tima, tzv. *coach*-eva, ali i ostalih profesora našeg Fakulteta. Rad na slučaju intenzivan je, ali izuzetno zanimljiv. Prilikom pisanja podnesaka studenti čitaju radove različitih autoriteta na području arbitražnog i međunarodnog trgovačkog prava, iščitavaju presude već donesene u vezi s nekim od pravnih pitanja, slažu glavne argumente i potkrepljuju ih podrednima te sve to "upakiravaju" u 35 stranica podneska. Podnesak za tužitelja podnosi se u prosincu dok se onaj za tuženika podnosi krajem siječnja. Znanje koje se stječe prilikom pisanog dijela neopisivo je bitno u daljnjem tijeku natjecanja zvanom *oral hearings*. Pripreme za usmene rasprave koje se održavaju u Beču počinju odmah nakon slanja podneska za tuženika, a sastoje se u organiziranju simulacija arbitražnog postupka u kojima jedna skupina studenata zastupa tužitelja, a druga tuženika. U tom razdoblju veliku pomoć našim studentima pružaju članovi *moot* tima iz prethodnih godina kao i profesori na našem Fakultetu koji se predano odazivaju na poziv za arbitriranje. Velika prilika za provjeru znanja kao i za popravljane eventualnih propusta je i prisustvovanje tzv. *pre-mootovima* koji se u tom razdoblju organiziraju. Naše timove prati kako tradicija odlaska na *pre-moot* u Beograd, tako i tradicija organiziranja *pre-moota* na našem Fakultetu. Tako je u akademskoj godini 2009./2010. tim koji je predstavljao naš Fakultet sudjelovao na *pre-mootu* u Beogradu, dok smo na ovoj vrsti prednatjecanja ugostili naše uvažene kolege s američkih sveučilišta Touro College Law Center i University of Pittsburgh.

Nakon punih šest mjeseci rada tijekom kojih zaista ovladate materijom, činjenicama, stajalištima autoriteta i izrekama presuda te tijekom kojih si postavite tisuće i tisuće pitanja i nađete jednako toliko odgovora, dolazi Beč. Natjecanje u Beču organizirano je u dva kruga: u prvom se krugu timovi susreću sa četiri konkurentna tima, nakon čega u drugi krug ulaze 64 najbolja ima, od kojih dalje idu najbolja 32 pa 16 itd. Arbitri na ročištima svjetski su poznati pravници, uvaženi teoretičari, profesori i *moot coach*-evi, dakle osobe koje su upoznate s arbitražnim postupkom i slučajem kojim se studenti bave na ovom natjecanju, što vam pruža priliku da se pokažete u najboljem svjetlu raspravljajući s velikim znalcima s toga područja o značajnim pravnim pitanjima koja najčešće nisu još niti riješena u praksi.

Svaka faza natjecanja cijenjena je od strane organizatora pa se dodjeljuju sljedeće nagrade: nagrada *Pieter Sanders* za najbolji tužiteljski podnesak, nagrada *Werner Mellis* za najbolji tuženički podnesak i nagrada *Frederic Eisemann* za najbolji tim na usmenom dijelu. Iako je neizostavan dio ovog natjecanja timski rad, cijeni se i individualna izvrsnost pa se tako dodjeljuje i nagrada za najboljeg govornika, nagrada *Martin Domke*.

Uspjesi naših timova više su nego vrijedni spomena jer su naši studenti od prvog sudjelovanja na ovom natjecanju postavili visok prag koji se svaka sljedeća generacija trudi dostići i opravdati. Tako su naši timovi bili redovito nagrađivani za svoje podneske, kako za tužiteljske, tako i za tuženičke, dok su u usmenom dijelu najviša dostignuća tri treća mjesta osvojena akademskih godina 2001./2002., 2004./2005. i 2005./2006. te drugo mjesto osvojeno akademske godine 2006./2007. Iza takvih odličnih uspjeha stoji neporaziva želja za stjecanjem što većeg znanja, upornost u radu i suradnja, kako među članovima tima, tako i između tima i njihovih *coach*-eva.

Moot tim koji je predstavljao naš Fakultet prošle akademske godine 2009./2010. u konkurenciji od 251 fakulteta u usmenom dijelu natjecanja rangirao se kao 65., što ga je za samo jedno mjesto izuzelo od daljnjeg sudjelovanja. Članovi moot tima bili su Morana Sla-

koper, Nikica Zdunić, Patricia Živković i Henrik Riko-Held, dok su im neupitno veliku pomoć u radu pružali njihovi *coach*-evi dr. sc. Nina Tepeš, docentica na Katedri za trgovačko pravo i pravo društava, Dora Zgrabljic Rotar, asistentica na Katedri za međunarodno privatno pravo i Tomislav Jakšić, znanstveni novak na Katedri za trgovačko pravo i pravo društava. Članovima moot tima veliku su podršku pružili također i dr. sc. Siniša Petrović, profesor na Katedri za trgovačko pravo i pravo društava te dr. sc. Davor Babić, docent na Katedri za međunarodno privatno pravo.

Budući da ovaj tekst pišem sa stajališta člana studentskog tima, članak ću završiti u istom duhu u kojem sam ga i započela- pozivam sve svoje kolege da pruže prije svega sebi priliku da se okušaju u ovakvoj vrsti natjecanja jer je rezultat koji iz toga slijedi neprocjenjiv: steći ćete znanje, poboljšati svoje govorničke sposobnosti, upoznati mnogo stručnjaka na pravnom području, steći dobar uvid u arbitražnu praksu te sklopiti brojna prijateljstva. Takvo iskustvo neposredno prije zaposlenja mnogo znači, a rijetko se pruža.

